

места и рабочее время которых не нормируется. Работники всё чаще одновременно работают (имеют правоотношения) с несколькими территориально удалёнными работодателями, в том числе с использованием взаимодействия через мобильные приложения. В статье рассматривается суть и содержание такой новой формы трудовых правоотношений, как гиг-контракт, а также влияние такой формы отношений на объём и защиту трудовых и социальных прав наёмных работников (гиг-работников). Отдельно исследуется роль профсоюзов в деле обеспечения соблюдения трудовых и социальных прав человека наёмного труда в аспекте заявленной темы.

Ключевые слова: международное право, право на труд, гиг-контракт, гиг-работник, профсоюз.

O. Humirov. Gig-contract: a new form of labor relations. – Article.

Summary. The development of modern Internet technologies provokes the development of new forms of labor relations. Employers are increasingly forming work teams from employees who are physically located at a considerable distance from the company's headquarters, do not have a specific workplace and their working hours are not standardized. Employees are increasingly working concurrently (have legal relationships) with geographically distant employers, including through mobile applications. The article examines the essence and content of a new form of labor legal relations - gig-contract, as well as the influence of this form of relationship on the scope of protection and social rights of employees (gig-workers). The role of trade unions in the field of ensuring the labor rights of employees is investigated separately in the context of the stated topic.

Key words: international law, right to work, gig-contract, gig-worker, trade union.

УДК 347.73

А. Й. Іванський

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
професор кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

Ю. В. Гришок

студентка I курсу
другого (магістерського) освітнього рівня
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У ПОДАТКОВОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

Анотація. Висвітлюється питання щодо визначення податкового правопорушення, його ознак, елементів та їх застосування в практичному аспекті. Розглядаються проблемні аспекти у визначенні податкових правопорушень нарівні з чинним законодавством України.

Ключові слова: податкове правопорушення, склад, ознаки, поняття, актуальні проблеми.

Законом України від 16.01.2020 р. № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» внесено низку змін до Податкового кодексу України, зокрема, в частині запровадження концепції притягнення до відповідальності платника податків за податкові правопорушення за умови доведення його вини.

З огляду на вимоги ст. 109.1 Податкового кодексу України, «податковим правопорушенням є протиправне, винне (у випадках, прямо передбачених цим Кодексом) діяння (дія чи бездіяльність) платника податку (в тому числі осіб, прирівняних до нього), контролюючих органів та/або їх посадових (службових) осіб, інших суб'єктів у випадках, прямо передбачених цим Кодексом» [1].

Чинна редакція нормативного визначення податкового правопорушення викликає чимало запитань до авторів унесених у Податковий кодекс України змін у частині формулювання дефініції податкового правопорушення.

Основною відмінністю такого визначення від формулювання, яке застосовувалося до 1 січня 2021 року, є включення до визначення податкового правопорушення критерію винного діяння (дії чи бездіяльності) платника податків.

Правопорушення можна визначити як антисоціальний (суспільно шкідливий, небезпечний), протиправний вчинок, здійснення якого передбачає юридичну відповідальність. Відсутність зазначених ознак не дозволяє розглядати діяння як правопорушення.

Навіть у посібниках із теорії держави та права вказані такі ознаки правопорушення, як протиправність, суспільна шкідливість або небезпечність, вияв у дії, винність, караність. Караність спричиняє застосування до правопорушника заходів державного примусу, заходів юридичної відповідальності у вигляді позбавлень особистого, організаційного і матеріального характеру [3].

Але в чинній редакції ПКУ (всупереч вимогам теорій права) не встановлено такої обов'язкової ознаки податкового правопорушення, як караність. Таким чином, законотворцем нівельована різниця між протиправною поведінкою та правопорушенням. Це в практичному аспекті застосування призведе до плутанини понять, різних підходів до трактування і, відповідно, до різноманітних судових процесів, господарських втрат і зайвих нарахувань.

Отже, чинна редакція ст. 109.1 ПКУ встановлює такі ознаки податкового правопорушення, як протиправність, винність лише у передбачених Кодексом випадках (а в інших випадках мова повинна вестися про безвинність?), діяння, але без караності...

Ще більше запитань викликають юридичні конструкції, втілені у ч. 2 ст. 109.1 ПКУ. Згідно з ч. 2 ст. 109.1 ПКУ діяння вважаються вчиненими умисно, якщо існують доведені контролюючим органом обставини, які свідчать, що платник податків удавано, цілеспрямовано створив умови, які не можуть мати іншої мети, крім невиконання або неналежного виконання вимог, установлених цим Кодексом та іншим законодавством, контроль над дотриманням якого покладено на контролюючі органи [1].

Це викликає низку питань:

1. Що означає «удавано створити умови»?
2. Що означає «цілеспрямовано створити умови»?
3. Що означає «не можуть мати на увазі іншої мети, крім невиконання або неналежного виконання вимог, установлених Кодексом та іншим законодавством, контроль над дотриманням якого покладено на контролюючі органи»?

Податкове законодавство та інші галузі права не знають такої категорії, як удаване створення умов. Удавана угода – це інституція цивільного права.

Удавана угода – це угода, яка відбувається з метою прикриття іншої угоди (на інших умовах). Під час укладання вдаваної правочину, на відміну від фіктивного, сторони прагнули настання певних правових наслідків, проте не таких, які передбачені відповідним видом угод [4].

Але вдавана угода зовсім не означає тотожність із таким невідомим явищем, як «удаване створення умов», для порушення вимог ПКУ та іншого законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Стосовно другого запитання про цілеспрямоване створення умов, то слід також указати на повну відсутність правового розуміння такого правового інституту, який тепер уведено до податкового законодавства. У чому це має виявлятися? Скільки повинні тривати такі дії, щоб свідчити про цілеспрямованість? День, тиждень, місяць, рік? Якщо вони не лише призвели до створення умов, а й стали причиною ухилення від оподаткування, то це вже не буде податковим правопорушенням?

Торкаючись третього запитання та єдиної мети, до якої має призвести «створення умов», виникає найголовніше питання: якщо створення умов призведе не лише до порушень вимог ПКУ та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а й досягне інших протиправних цілей, то це вже не може вважатись податковим правопорушенням? Наприклад, якщо це призведе до порушення правил дорожнього руху, санітарних норм або скоєння загальнокримінальних злочинів, то це вже не буде податковим правопорушенням, оскільки досягнута не одна мета, а декілька?

І останнє запитання: відколи створення умов для порушення норм стало самостійним закінченим правопорушенням, а не підготовкою до нього? Неухилення від оподаткування, яке вважається закінченим правопорушенням, оскільки порушник досяг мети (створення умов), вважається закінченим навмисним правопорушенням?

До слова, найбільш детально такі речі регламентовані в кримінальному праві України. КК визнає злочинними і караними три стадії вчинення злочину: готування до злочину; замах на злочин, що разом із готуванням до злочину становить незакінчений злочин; закінчений злочин.

Ознаки готування до злочину і замаху на злочин передбачені у ст. 14 і ст. 15 відповідно, а закінчених злочинів – у диспозиціях статей Особливої частини КК [2]. Якщо злочин закінчений, то він поглинає всі стадії його вчинення, вони не мають самостійного значення і не впливають на його кваліфікацію.

Не є зрозумілим питання такого нехтування положеннями теорії права профільним комітетом Верховної ради України.

Гостра полемічність проблеми зумовлена тим, що відносини податкової відповідальності перебувають на межі приватних та публічних інтересів. Так, з одного боку, державі байдуже, чому платник податків не виконав свій конституційний обов'язок та не сплатив визначену суму податку до бюджету. Публічний фіскальний інтерес держави, за рахунок якого і забезпечується життєдіяльність усього суспільства, порушено. З іншого боку, чи не порушуються за таких умов права платника податків під час установлення відповідальності за вчинення податкового правопорушення? Вибудовування та збереження балансу приватного та публічного інтересу у фінансово-правовому регулюванні загалом і в податковому зокрема є одним із головних чинників, що впливають на рівень фінансової дисципліни в державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами).
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (зі змінами).
3. Теорія держави і права : Підручник / видавець Скакун О.Ф. Харків : Консум. 2001, 656 с.
4. Знай свої права. Фіктивні та удавані угоди, URL: <https://llg.com.ua/novini-zakonodastva/znaj-svoyi-prava-fiktyvni-ta-udavani-ugody/>.

А. И. Иванский, Ю. В. Гришок. К вопросу определения налогового правонарушения в Налоговом кодексе Украины. – Статья.

Аннотация. Освещается вопрос об определении налогового правонарушения, его признаков и элементов, а также их применения в практическом аспекте. Рассматриваются проблемные аспекты в определении налогового правонарушения наравне с действующим законодательством Украины.

Ключевые слова: налоговое правонарушение, состав, признаки, понятия, актуальные проблемы.

A. Ivanskyu, Ju. Grishok. On the issue of defining a tax offense in the Tax Code of Ukraine. – Article.

Summary. The issue of defining a tax offense, its features and elements, as well as their application in practice is covered. Problematic aspects in the definition of a tax offense along with the current legislation of Ukraine are considered.

Key words: tax offense, composition, features, concepts, actual problems.

УДК 347.73

А. Й. Іванський

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,*

*професор кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Ю. О. Полиха

*студентка I курсу
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

УЧАСТЬ МВФ У ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Анотація. Залучення грошових коштів із зовнішніх джерел є дозволим методом мобілізації коштів до бюджетів. Важливу роль у цьому аспекті відіграє Міжнародний валютний фонд. У роботі досліджується динаміка та результати співпраці України з МВФ.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, Україна, зовнішній борг.